

Львів'янам, які нудяться у квартирах,

але виконують вимоги карантину,

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

З історії лікування львів'ян від грипу

Захворювання на грип та його лікування у Галичині були завжди актуальними. З публікацій тогочасних галицьких часописів довідуємось про високу поширеність епідемії грипу у Львові середини XIX – початку XX ст. Епідемію грипу людство навчилось діагностувати з 1173 року, при чому у Німеччині та в багатьох країнах Європи грип називали «російською хворобою»¹. Тогочасні часописи вказували, що у Львові грип-«іспанка» завдала найбільше збитків з 1889 по 1892 роки, а свою назву дістав через те, що найперше з'явився в Іспанії. Як показувала статистика, у Львові люди менше хворіли, ніж у провінції².

На надзвичайній комісії з охорони здоров'я Львова від 14 жовтня 1918 року відмічалось, що у Львові за тиждень помирає від іспанського грипу по 23-26 осіб. Виступаючі на комісії лікарі вказували, що в аптеках Львова є замало препаратів, щоб лікувати грип.³ В подальшому, в листопаді, кількість померлих від «іспанки» в тиждень становило 64 людини⁴. Доктор Поратинський звернув увагу, що багато смертей можна було б уникнути при доброму забезпеченні ліками, яких не вистачає в аптеках⁵.

Епідемія грипу «іспанки» у Галичині припав на період Першої світової війни. Влада Львова перейшла до військових, які були зобов'язані врегульовувати гуманітарні аспекти львівської громади. Для подолання епідемії грипу комендант міста Львова – полковник, барон Майєр у листопаді 1918 року підписав розпорядження, щоб воєнні лікарі надавали допомогу при лікуванні цивільним особам. На нараді був присутній головний воєнний лікар гарнізону – доктор Мейсель, який вказав, що без дозволу вищого керівництва він

¹ *Influenza // Gazeta lwowska.* – 1895. – № 64. – S. 4.

² *Hispanka // Gazeta lwowska.* – 1918. – № 222. – S. 4.

³ *Komisya zdrowotna m. Lwowa // Gazeta lwowska.* – 1918. – № 239. – S. 3.

⁴ *Przebieg grypu we Lwowie // Gazeta lwowska.* – 1918. – № 248. – S. 4.

⁵ *We Lwowie // Gazeta lwowska.* – 1918. – № 241. – S. 4.

не має права виконувати це розпорядження і попросив коменданта направити звернення до вищого воєнного керівництва, щоб воно дало дозвіл використовувати у Львові воєнних лікарів для лікування цивільних осіб у робочий час. Зрештою було вирішено, щоб після основної роботи військові лікарі, які лікували воєнних почали лікувати цивільних у Львові. З метою полегшення роботи лікарів комендант розпорядився віддати для службового користування воєнний автомобіль.⁶ Слід відмітити, що 15 жовтня 1918 року Міністерство оборони наказало воєнним лікарям надавати допомогу цивільним особам⁷. У грудні 1918 року часописи писали, що «іспанка» забирає все більше жертв, тому кількість лікарів, які надавали допомогу, було подвоєно.⁸ Про масштаби розповсюдження епідемії свідчать й повідомлення дирекції державної колії, що через велику кількість хворих серед персоналу 22 жовтня 1918 року не будуть ходити такі поїзди: Львів – Підволочиськ, Львів-Стоянів, Львів – Рава-Руська, Львів-Підгайці.⁹ В іншій статті повідомлялось, що пожежна команда на Стрілецькій площі припинила свою роботу через те, що лише за два дні захворіло 23 пожежники, які несли службу, серед яких і їхній керівник – капітан Ціцкевич. На щастя, хоч пожеж за цей період не було¹⁰.

Львів'ян чисельні публікації в «Газеті Львівській» регулярно інформували, як протікає захворювання на грип в інших країнах світу. Відзначалось, що в 1918 році лише у Барселоні за тиждень померло 1597 людей.¹¹ У Парижі на складах Лувр, де працювало 3000 тисяч осіб, на грип захворіло 670¹². Хвороба також не оминула й президента Саді Карно¹³. Велике розповсюдження епідемії грипу в Італії свідчив той факт, що грип мав таку ж високу смертність, як при холері. Так, лише у палаці єпископа Мілана з 70 людей

⁶ Do walki z grypą hiszpańską // Gazeta lwowska. – 1918. – № 245. – S. 3.

⁷ Zarządzenia z powodu epidemii „hispanki” // Gazeta lwowska. – 1918. – № 235. – S. 5.

⁸ Hiszpańska grypa // Gazeta lwowska. – 1918. – № 249. – S. 3.

⁹ Wstrzymanie pociągów // Gazeta lwowska. – 1918. – № 242. – S. 3.

¹⁰ Choroba hiszpańska // Gazeta lwowska. – 1918. – № 183. – S. 4.

¹¹ Madryt // Gazeta lwowska. – 1918. – № 234. – S. 5.

¹² Paryż // Gazeta lwowska. – 1889. – № 287. – S. 5.

¹³ Paryż // Gazeta lwowska. – 1889. – № 88. – S. 5.

захворіло на грип 62. У Салоніках в Греції цілий екіпаж моряків одного судна захворів на грип. В Іспанії грип розповсюдився особливо в Мадриді, Валенсії та Барселоні. У Брюсселі захворіла королева, княжна Клементина та багато міністрів¹⁴. Преса також писала, що лише в Нью-Йорку за тиждень померло 1070 осіб. В Греції в Атенах захворіла на грип вся королівська родина. У місті Тифлісі (Грузія) захворіло 60 тис. осіб, при чому вказувалось, що не було жодної родини, де б хтось з членів сім'ї не захворів¹⁵. В Іспанії на грип захворіло 4 міністри¹⁶, в Мюнхені – один¹⁷, а в Берліні на грип захворіли всі працівники Національної опери¹⁸.

Лікування в той час, коли не було антибіотиків, мало виключно симптоматичний характер, тобто, зверталась увага на зменшення болю, зниження температури тощо¹⁹, про свідчать оголошення та реклами препаратів, які пропонувались львів'янам для лікування грипу.

¹⁴ Grupa // Gazeta lwowska. – 1918. – № 239. – S. 3.

¹⁵ Influenza // Gazeta lwowska. – 1890. – № 15. – S. 4.

¹⁶ Madryt // Gazeta lwowska. – 1889. – № 290. – S. 6.

¹⁷ Monachium // Gazeta lwowska. – 1889. – № 299. – S. 6.

¹⁸ Influenza // Gazeta lwowska. – 1889. – № 288. – S. 4.

¹⁹ Influenza // Gazeta lwowska. – 1889. – № 288. – S. 4.

ZIOLOWY SOK

dla cierpiących na piersi i płuca.

Z najczyściejszych roślinnych soków i z cukru ściśle według przepisów lekarskich sporządzony sok ten, działa skutecznie w cierpieniach gardła i piersi, w zapaleniach szyj, katarach płucowych chronicznych, w początkach suchot, jako też w zapaleniach które katarzem, grypą, dusznością, kaszlem, kluciem w boku i t. d. nazywamy. Dla swoich nieocenionych własności, ma on pierwszeństwo przed wszystkimi innymi środkami, w leczeniu cierpień wspomnianych. Nie przeszkadzając trawieniu, zmniejsza natychmiast po użyciu go kaszel, ułatwia w suchym tak zwanym konwulsyjnym kaszlu wyrzucanie flegmy i zmniejsza cierpienia. Jako nadzwyczajny środek ochronczy, śmiało może być poleconym indywiduom podległym kataralnym chorobom podczas jesiennej pory, także dzieciom i ludziom z wazkami piersiami.

Flaszka kosztuje 1. zlr. 20. kr.

ZIOLOWE CUKIERKI.

doświadczone i znane w cierpieniach piersiowych; pudełko 38 kr.

ORJENTALNE MLEKO ROZANE.

Powszechnie na Wschodzie używane to mleko piękności, skuteczne jest na piegi, wyrzuty z wątroby pochodzące, grzybki, liszaje, pozostałe po ospie znaki, czerwoność zbytnią, i nadaje najzłocistej skórze nadzwyczajną delikatność i młodocianną świeżość. Za skutek; jakoteż za zupełną nieszkodliwość ręczy się. Flaszka kosztuje 1. zlr. 20. kr.

DAWIDA HERBATA.

Wieloma doświadczeniami sprawdzony, wypróbowany środek leczący, z najpewniejszym skutkiem używany: w febrycznych napadach, w katarach chronicznych, dróg powietrza, i płuc i tuberkulozie. Paczka 20. kr.

BALSAM NA ODMROŻENIA.

Pewny środek na pęcherze i wszelkie inne odmrożenia na rękach, nogach, nosie i uszach. Flaszka 35. kr.

HERBATA NA ZĘBY

Doświadczony i pewny środek przeciw bolom zębów, czy ból z zepsutego zęba pochodzi czy to fluksyjny lub reumatyczny. Paczka 25. kr.

Dra ROMERSHAUSENA ESSENCYA DO OCZU

Dla wzmocnienia nerwów wzroku. Flaszka 1. zlr.

GŁÓWNY SKŁAD tych artykułów dla Lwowa u p. RUKERA apteka TOMANKA.

Wszyscy ajenci trzymający te przedmioty, rozselają takowe na żądanie, za złożeniem ceny (z opakowaniem 25. kr. więcej) jak najspieszniej. (10—12)

Трав'яний сироп для лікування проблем з легенями. Сироп виготовлявся з рослинних соків та цукру у пропорціях, визначених лікарями. Пляшечка коштувала 20 крон. Трав'яні цукерки – 38 крон за коробку²⁰.

²⁰ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1863. – № 8. – S. 2.

PASTA DE NAFÉ i SYROP
 de DELANGRENIER, w Paryżu, 19, Rue des Saints-Pères
 Bez opium, bez morfiny, ani kodeiny. Srodki piersiowe nieszkodliwe używają się z pomyślnym skutkiem przeciw katarom, grypie, influenzy, kokluszowi, i. p.
 We Lwowie: u PP. Mikolascha, Wewiorskiego,
 i we wszystkich aptekach.

Паста і сироп з плодів гібіскуса аптекаря де Деланжгреньє, виготовлені у Парижі. Без опіуму, морфіну, чи кодеїну. У Львів можна було купити в аптеках Миколаша, Вевюрського та інших²¹

PAPIER WLIŃSKI
 NIEOMYŃNY ŚRODEK
 dla szybkiego uleczenia **KATARU,**
GRYPY, IRRITACJI PIERSIOWYCH,
CHOROBU GARDŁA i BOLESCI REUMATYCZNYCH
 w PARYŻU — 31, rue de Seine. 29
 W Krakowie w aptekach Pp.: W. Redyka, Wieszniowskiego i Mikuckiego.
 We Lwowie w aptekach: Pp. Wewiorskiego, Ruckera i Skłopińskiego.

Папір Вліński, виготовлений у Парижі. Подавався список аптек Кракова та Львова, де його можна було купити²².

²¹ Ogłoszenia // Gazeta lwowska. – 1900. – № 324. – S. 3.

²² Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1905. – № 91. – S. 2.

Steirischer
Kräutersaft
für Brustleidende

**Styryjski sok ziołowy
dla cierpiących na piersi.**

!!! Przestroga przeciw naśladowaniu tegoż !!!

Od przeszło 80 lat ulubiony jako jedyny przewyborny środek leczniczy przeciw wszelkim cierpieniom krtani i organów oddechowych, jako to: kaszlowi, grypie, chrypcy, cierpieniom szyi i piersi i t. p.

Na fiaskach napełnionych styryjskim seksem ziołowym wyciśnięte są słowa: „Apotheke zum Hirschen in Gras“ tudzież marka: „J. P.“, prócz tego na etykietach podpis fabrykanta: J. Purgleitner, Apotheker, w niebieskim kolorze.

Ostrzegamy przeciw licznym naśladowaniom i fałszerstwom, i upraszamy P. T. odbiorców te fiaski nwać za prawdziwe, które opatrzone są powyższymi znamionami.

Cena fiaski 88 ct. w. a.

Główny skład wysyłek: J. Purgleitner, aptekarz w Grazu.

We Lwowie do nabycia u P. Mikolascha, aptekarza i drogerzysty, Z. Ruckera, apt.; Beisera apt., W. Marszałkiewicza, A. Sklepińskiego. — W Krakowie u J. Jahna, Wilhelma Fenza, C. Wiśniewskiego apt., W. Redyka apt.; A. Dylskiego. — w Rzeszowie u J. Schaittera; — w Stanisławowie u Stechera apt.; — w Strzynie u Jul. Zgórskiego, apt.; — w Tarnowie u W. T. A. Wielogórskiego apt.; — w Białej u Józefa Knausa; — w Bochni u B. Niedzielskiego; — w Kołomyjach u E. Stenzl, apt.; — w Komarnie u A. Emperla spadk.; — w Radymnie u E. Świechowskiego, apt.; — w Sadogórze u D. Rubinowicza apt.

1903 4-12

Стирийський трав'яний сироп. Вартість пляшки – 88 центів²³.

²³ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1880. – № 89. – S. 4.

PASTYLKI I ELIXIR HOUDÉ Z MURIATEM KOKAINY (Chlorhydrate de Cocaine.)

Z powodu znieczulenia (anesthésie) miejscowego i względnego jakie wywołują te pastylki, sprawiają one ulgę natychmiastową i usmierzają bole gardła, grypę, chrypkę, utratę głosu i wszelkie zapalenia krtani. Usuwają swędzenie, lechtanie i uczucie irytacji w gardle wzmacniają organa głosu, oddają ważne usługi w leczeniu kanału pokarmowego i żołądka, ułatwiają połykanie pokarmów w bolesciach i nabrzmieniach gardła. Każdy cukierek zawiera jeden miligram Muriatu Kokainy chemicznie czystego. Doza od 6-ciu do 12-tu na dzień stosownie do wieku; należy zostawić je w ustach aż do rozpuszczenia i zażywać jeden po drugim na godzinę przed jedzeniem.

ELIXIR HOUDÉ z MURIATEM KOKAINY stanowi silny środek łagodzący w nerwowych bólach żołądka, przyspiesza powrót do zdrowia i powraca wyczerpane siły. Zalecany w leczeniu zapalen żołądka, gastralgijach, trudnem trawieniu, wómitach i wszelkich rozstrojeniach żołądka, usmierza bolesci żołądka pochodzące ze skancerowanych ran i owrzodzeń. Elixir ten zawiera dwa miligrammy substancyi skutkującej na 20 gramów. Doza — kieliszek po jedzeniu i w chwili napadu.

Skład w aptece: Houdé, 42, ul.: du Faubourg St. Denis w Paryżu.

We Lwowie: w aptece P. Mikolascha; — w Krałowie: w aptekach PP. Trauczynskiego, Redyka i Wiszniewskiego.

Пастилки з кокаїном, виготовлені у Парижі²⁴.

²⁴ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. — 1885.

Słabości piersiowe i płucowe

jakiegokolwiek bądź rodzaju, leczą się najpewniej za pomocą

WILHELMA

Ulopku ziołowego z gór Schneeberg,

sporządzonego podług lekarskiego przepisu przez

Franciszka Wilhelma, aptekarza w Neunkirchen,

ochranianego w Austro - Węgrzech, Niemczech, Francji, Anglii, Hiszpanii, Rumunii, Holandii i Portugalii. Sok ten okazał się na'ter skutecznym przeciw *cierpieniom szyji i piersi, grypie, chrypcie, kaszlowi i katarowi*. Wielu odbiorców potwierdza, że temu sokowi zawdzięczają miłych snów. Szczególnie zwraca się na to uwagę, że ten sok służy jako środek ochronny podczas *mgły i ostrego powietrza*.

Wskutek swego nadzwyczaj przyjemnego smaku, jest bardzo dzieciom pożyteczny, chorym zaś ludziom na płuca jest on niezbędnym; spiewakom i mowcom przeciw ochryplemu głosowi lub przeciw chrypcie, konieczny środek.

==== Ci P. T. odbiorcy, którzy życzą sobie mieć przezemie od r. 1855 wyrabiany pyszny ziołowy ulopek Schneeberski, raczą zawsze wyraźnie żądać

1236V 5-6

==== *Wilhelma ziołowego ulopku Schneeberskiego.* ====

Sposób użycia dołączony do każdej flaszki.

Opieczętowana flaszka oryginalna kosztuje 1 zł. 25 ct. i jest zawsze w stanie świątym do nabycia wyłącznie u fabrykanta

Franciszka Wilhelma, aptek. w Neunkirchen, Niższa Austrja.

Za opakowanie policza się 20 ct.

Prawdziwy Wilhelma ziołowy ulopek Schneeberski jest także jedynie do nabycia w następujących składach. We Lwowie J. Beiser apt., Kalikat Krzyżanowski apt., P. Mikolasch apt., Zyg. Rucker apt., W. Marszałkiewicz kupiec. Belz: Adolf Gross apt. Brody: M. S. Frauzos kupiec. Brzeżany: B. Fadenbecht kupiec. Buraszyn: J. N. Klinka apt. Busk: E. Wysoczański apt. Cieszkowice: F. X. Zopoth apt. Drohobycz: L. Dobrzyński apt. Horodenka: M. Aksentowicz apt. Jarosław: E. Bobus apt. Kolbuszowa: Fran. Buczak apt. Kołomyja: J. Sidorowicz apt., E. Steuzel apt., M. Bolchower kupiec. Komarno: A. Emperla spadkob. apt. Kraków: J. Truczyński apt. Manasterzyska: L. Zarski apt. Nowy Sącz: W. Filipek apt. Stryj: J. Zgórski apt. Sambor: J. Aleksiewicz apt. Skawina: K. Mayer apt. Stanisławów: J. Macura apt. Tarnopol: F. Jsmróglawicz apt. Ulanów: J. Wronski apt. Ustrzyki: J. Riedl apt. Żurawno: J. Tomaszewski apt. Żydaczów: M. Bardasz apt.

==== P. T. Publiczność sechce wyłącznie żądać zawsze ziołowego ulopku Schneeberskiego, gdyż takowy jedynie przezemie byciu wyrabiany, pod nazwą zaś *Juljussa Bittnera* znajdujący się w handlach ziołowy ulopek Schneeberski jest naśladownictwem, przed kupnem którego ostrzegam.

Таблетки з трав, зібраних у горах Шнеєсберг (Німеччина)²⁵

²⁵ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1880. – № 13. – S. 2.

PASTA I SIROP Z KODEINA

P. BERTHÉ w Paryżu.

Żaden środek nie może iść w porównanie z powyższym na uśmierzenie najpobrywszy kaszla, grypy, katarów, koklusz, zapalenia naczyń oddechowych płuc (*bronchites*), nieoceniony w początkach suchot i na irytacje piersiowe wszelkiego rodzaju.

Środek ten dla cudownych jego własności odznaczony rzadkim we Francji zaszczytem, pomieszczony bowiem został wśród specyficznych lekarstw przyjętych i uznanych urzędowo przez właściwe władze.

Skład główny w Paryżu u P. BERTHÉ, 24, rue des Écoles; w Brodach w aptece P. KULLAK; we Lwowie w aptece P. MIKOLASCH; w Krakowie w aptecę P. J. TRAUZYNSKIEGO; w Poznaniu u D^{ca} MANKEWICZA.

Паста та сироп з кодеїном Бертне з Парижу²⁶.

Zalecana przez najznakomitszych profesorów i lekarzy

w chorobach płuc, przewlekłym nieżycie oskrzeli, krztuścu, zółzach, grypie (influencyi).

Podnieca apetyt, podnosi wagę ciała, usuwa kaszel i płwocinę, usuwa poty nocne.

Kto powinien używać Siroliny?

1. Każdy od dłuższego czasu kaszlący. Lepiej zapobiegać chorobie, niż leczyć ją dopiero po wybuchu
2. Osoby chore na przewlekły nieżyt oskrzeli, które Sirolina wyleczy.
3. Astmatycy, którym Sirolina przynosi znaczną ulgę.
4. Zółzowate (skrofaliczne) dzieci, cierpiące na obrzęk gruczołów, kataru nosa i oczów itd. Na takie dzieci Sirolina znakomicie wpływa na ogólne odżywienie.

Ostrzega się przed lichymi naśladowaniami! Dlatego należy uważać na to, aby każda fiaska była zaopatrzona w nasz znak specjalny „Roche” i żądać zawsze Siroliny „Roche”.

F. HOFFMANN-LA ROCHE & Co., Basel (Schweiz).

Сиrolін Ф. Хофмана – ля Роше & Ко, Базель (Швейцарія)²⁷

²⁶ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1872. – № 202. – S. 2.

²⁷ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1905. – № 53. – S. 2.

Proszek od kataru

Dr. A. POGAČNIK

(specjalnego lekarza do słabości piersiowych, Habsburgergasse Nr. 10 w Wiedniu)

okazał się jako prawdziwym środkiem leczniczym na kaszel, katar piersiowy, w początkach suchot, grypie, zaflegmieniu dalej na zgagę (kwasy) u dzieci, na kaszel kurczowy w tysiącznych wypadkach i stał się przeto niezbędnym środkiem dla każdej rodziny.

Cena pudełka wraz z opisem użycia kosztuje 60 ct.

Główny skład dla Galicji w aptece p. A. Berlinera, we Lwowie. Również poleca się.

Pastyłki a la Richelin, najlepszy środek, wzmacniający podupadłe siły mężczyzn. 4211 1-6

Порошок для лікування катаральних інфекцій доктора А. Погацніка з Відня²⁸

²⁸ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1870. – № 286. – S. 2.

PASTA i SYROP

Nafé p. Delangrenier w Paryżu

50 lekarzy szpitalów Paryzkich, profesorów fakultetu medycznego, poświadczyłyo skuteczność i wyższość tego lekarstwa nad wszystkie, inne dla wyleczenia *katarów, grypy, zapalenia gardła i piersi*, w Paryżu przy ulicy Richelieu 26.

We Lwowie w aptece p. Mikolasch i w cukierni pp. Żmudzińskiego i Kosteckiego; w Brodach w aptece M. Kullak; w Warszawie w składach materiałów aptecznych pp. Gallego i Spiessa; w Poznaniu w aptece p. Dra Mankiewicza.

1027 9—12

Паста і сироп з плодів гібіскуса аптекаря де Деланжренье, виготовлені у Парижі, які можна було придбати у Львові в аптеці пана Міколаша, в цукерні Жмудзінського та Костецького, в Бродях – в аптеці М. Кулляка²⁹

²⁹ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1872. – № 40. – S. 4.

Przez znawców lekarzy nalożycie wypróbowany
i jako wyśmienicie skuteczny uznany,

Spiski karpacki ekstrakt ziołowy **dr. med. Faykissa w Keszmarku (Spiż)**

Jako doświadczony środek w kaszlu, chrypce, ostrym i chronicznym katarze płucowym, kurczowym, nerwowym, astmatycznym kaszlu, kokluszu, grypie, zwięzieniu piersi, ściskaniu w piersiach, krótkiemu oddechowi, kłóciu w boku, suchotach i nawet w osłabieniu żołądka i w ogólności ciała w chorobliwym rozkładzie soku ożywczego.

Z równym skutkiem zastosowuje się Spiska Karpacka herbata ziołowa i Spiskie Karpackie cukierki ziołowe dr. Faykissa.

Cena: Flakon Ekstraktu ziołowego wraz z objaśnieniem sposobu użycia, 75 cent. w. a.; paczka Herbaty 25 cent. w. a.; pudełko Cukierków ziołowych 35 cent. w. a.

Opakowanie 20 cent.

Artykuły te można zamawiać hurtownie u samego fabrykanta w aptece pod Węgierską koroną Nr. 121 w Keszmarku (na Spiżu) i w składach u **ZYGMUNTA RUCKERA** w aptece pod srebrnym orłem we Lwowie, u E. Grünspana w Brodach. 4001 1—5

Бальзам з карпатських трав доктора Файкісса з Кешмарку (місто Спіж). Вартість флакону становила 75 центів, а пачка чаю – 25 центів, коробка трав'яних цукерок – 35 центів. У Львові препарат можна було придбати в аптеці «Під срібним орлом»³⁰.

³⁰ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1870. – № 264.

NIEZYT

grypy, katary, za-
palenie piersi uste-
pają przed użyciem

**PASTY p. BLAYN z PĄCZKÓW SOSNY
MORSKIEJ,**

w Paryżu w aptece p. BLAYN. ulica du
Marché Saint Honoré, 7; we Lwowie w a-
ptece p. Piotra Mikolascha. 2750 13-32

Екстракт з пагонів морської сосни, виготовлені в аптеці Блайна в Парижі, можна було придбати у Львові в аптеці Петра Миколаша³¹.

³¹ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1868. – № 283.

PASTA i SYROP z owocu arabskiego zwanego **NASIE**

p. Delangrenier.

50 lekarzy szpitalów paryzkich, profesorów fakultetu medycznego poświadczyło skuteczność i wyższość tego lekarstwa nad wszelkie inne dla wyleczenia katarów, grypy, zapalenia gardła i piersi.

Raccahout arabskie

p. Delangrenier.

Środek ten potwierdzony przez paryzką akademię medyczną, leczy słabości żołądka i кишek, przyspiesza powrót do zdrowia, wzmacnia dzieci delikatne i wątłe, zabezpiecza od gorączki tyfoidalnej i chorób epidemicznych.

Dostać można w Paryżu na ulicy Richelieu 26; we Lwowie w aptece p. Piotra Mikolascha; w Krakowie w aptece p. Brunona Miczyńskiego. 3013 4-18

Паста та сироп з арабського гібіскуса. Виробник п. Деланжренье. Рекомендацію щодо ефективності даного препарату підтвердило 50 паризьких лікарів, професорів медичного факультету. У Львові його можна було придбати в аптеці Петра Миколаша³².

³² Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1866. – № 287.

Słabości piersiowe,

angina, grypa, koklusz, dychawica, zapalenie gardła leczą się radykalnie przez użycie

SOKU FENICKIEGO VIAL,

wypróbowanego w szpitalach paryzkich i zalecanego przez najslawniejszych lekarzy Francji i zagranicy,

Flaszka po 1 złr. 80 cent.

Сік фінікійської фіалки, який використовується у Паризьких лікарнях і рекомендується для лікування відомими французькими лікарями. Вартість пляшечки – 1 золотий та 80 центів³³.

³³ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1866. – № 139.

➔ Prawnie wzorem i marką przeciw naśladowaniu zastrzeżony, ➔
ogólnie uznany prawdziwy śniegogórski

ULOPEK ZIOŁOWY,

sporządzony z 24 najlepszych roślin alpejskich podług przepisu lekarskiego dla cierpiących na niersi i płuca, na grypę, chrypkę, kaszel, ból szyi, dławicę w piersi, zaflegmienie, ciężkie oddechanie, jest zawsze świeży do nabycia:

we Lwowie w aptekach pp.: *Zyg. Rukera, A. Berlinera i P. M. Molascha.*
Również utrzymują go:

w Bielsku p. J. A. Stanko apt.
" Bochni p. A. Kasprzykiewicz.
" Brodach p. Kościński apt.
" Brzeżanach p. Zminkowski apt.
" Buczaczu p. Pfeiffer apt.
" Dembicy p. F. Herzog.
" Gorlicach p. Walery Rogawski apt.
" Krakowie p. Aleksandrowicz apt.
" Kętach p. Streya.
" Mysłowicach p. M. Łowczyński.
" Nowym Targu p. L. Kamiński.
" Przemyślu p. F. Gaidetschka i Syn.

w Rozwadowie p. Marecki.
" Rzeszowie p. Schaiter.
" Samborze p. Kriegseisen.
" Stanisławowie p. Tomanek.
" Stryju p. Sidorowicz.
" Szczercu p. J. Pełka.
" Tarnopolu p. Buchnet.
" Tarnowie p. Sidorowicz apt.
" Turce p. M. Piątek apt.
" Wadowicach p. Ant. Ulman apt.
" Zaleszczykach p. Kodreński.
" Złoczowie p. Petesch.

Cena jednej szaszki 1 zlr. 26 ent. Ci sami pp. depozytariusze utrzymują:

Трав'яний збір з 24 альпійських рослин. У Львові його можна купити в аптеках Зигмунта Рукера, Адольфа Берлінера та Петра Міколаша³⁴.

Główny skład powszechnie ulubionych

PASTYLEK z MCHU

w połączeniu z wyciągiem słodowym, skutkujących przeciw grypie, chrypcie, kaszlowi i w cierpieniach kataralnych, znajduje się w

aptece Adolfa Berlinera we Lwowie.

Cena pudełka 38 ent. w. a.

Także dostać można:

1080 1-6

CHROMATIQUE HONGROISE

plyn węgierski do farbowania włosów i brody po 1 zlr. 50 ent., również nowego wynalazku pomady, która skóry nie plami, na włosy czarne, brunatne i blond. Pudełko kosztuje wraz z opisem sposobu używania 2 zlr.

³⁴ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1866. – № 35.

Пастилки з моху, які можна було купити у Львові в аптеці Адольфа Берлінера за ціною 38 центів³⁵.

1101 **PATE** et **SIROP** 5—12
de NAFE de DELANGRENIER.

Są to cukierki z owocem, pochodzącego z Arabii. Profesorowie medycznego fakultetu w Paryżu, jak również 50ciu lekarzy szpitali paryzkich mieli sposobność uznania w praktyce skuteczniejszego ich działania od wszelkich innych środków, używanych przeciw katarom, zapaleniom gardła, grypie, kożuszom i rozdrażnieniu w piersiach.

Cena SYROPU 1 złr. 80 c., z opakowaniem 2 złr.; cena PATE 65 c., z opak. 75 c.

Льодяники з плодів гібікуса де Деланжренье – цукерки на основі арабського фрукту³⁶.

³⁵ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1866. – № 17.

³⁶ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1864. – № 297.

**SYROP Z NADFOSFORONU
WAPNA
PP. GRIMAULT ET CIE APTEKARZY W PARYŻU**

przygotowany przez pp. Grimault et Cie. apt.
leczy **slabości pierśtwe, uporczywe ka-
szle, grypę i katary.**

Jeet to nowe przedniego smaku le-
karstwo, usmierza najuporczywszy kaszel,
koklusz, katar i grypę. Leczy wybornie roz-
strzenie płuc i nieocenione sprawia skutki
w cierpieniach suchotników. Działanie syro-
pu tego usmierza i łagodzi najnieznośniejsze
kaszele, pod jego wpływem potnienie nocne
ustaje i chorzy wkrótce odzyskują zdrowie,
czerstwość i tuszę normalną.

Cena 1 zł 80 kr., z opakowaniem 2 zł.

Skład dla panów aptekarzy we Lwowie
u **Z. RUKERA**, w Warszawie u Józefa Mro-
zowskiego, w Wilnie u Chrościckiego, w Po-
znaniu u Elsnera, w Kijowie u Marcińczyka,
i u apt. p. Necze, w Krakowie u Mołędziń-
skiego. 1141 (4-4)

Сироп з фосфату кальцію. У Львові його можна було купити в аптеці З. Рукера³⁷.

³⁷ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1864. – № 284.

 Prawnie wzorem i marką przeciw
naśladowaniom zastrzeżony

O g ó l n i e u z n a n y
prawdziwy śniegogórski
Ulopek ziołowy

dla cierpiących na piersi i płuca,
na grypę, chrypkę, kaszel, ból
szyi, dławienie w piersi, załegmie-
nie, ciężkie oddechanie, jest za-
wsze świeży do nabycia:

we Lwowie: w aptece p. *Piotra*
Nikolascha, w aptece p. *Zygmunta*
Ruckera i w apt. p. *Adolfa Berlinera*.

Również utrzymują go:

w Bielsku pan J. A. Stanko aptek.	„ Rozwadowie pan Marecki
„ Bochni p. A. Kasprzykiewicz.	w Rzeszowie pan Schaiter.
„ Brodach pan Kosiński aptekarz.	w Samborze pan Kriegseisen.
„ Brzeżanach pan Zminkowski apt.	„ Stanisławowie p. Tomanek.
„ Buczaczu p. Pfeiffer apt.	„ Stryju p. Sidorowicz.
„ Dembicy pan F. Herzog.	„ Szczereu p. J. Pełka apt.
„ Gorlicach p. Wale-ry Rogawski apt.	„ Tarnopolu p. Buchnet.
„ Krakowie w apt. Aleksandrowicza.	„ Tarnowie p. Sidorowicz apt.
„ Kętach p. Streya.	„ Wadowicach pan Majer apt.
„ Myślenicach p. M. Łowczyński.	„ Zaleszczykach p. Kodreński.
„ Nowym Targu p. L. Kamleński	„ Złoczowie p. Petesch.
„ Przemysłu F. Gaidetschka i Syn.	

Cena jednej flaszki 1 zł. 26 cent.
Ci sami pp. Depozytariusze utrzymują:

Загальновідомий трав'яний збір (снігогурський) можна було купити у Львові в аптеках Петра Міколаса, Зигмунта Рукера, Адольфа Берлінера. Вартість одної пляшечки 1 золотий 26 центів³⁸.

W tych dniach wyszło z druku nakładem autora dziełko pod tytułem:

HYDROTERAPIA

zastósowana do słabości akutyecznych czyli gwałtownych, przez

FRANCISZKA MEDVEYA

dyrektora zakładu hydropatycznego w KISIELCE pode Lwowem.

To dzieło jest do nabycia w księgarni

J. MILIKOWSKIEGO we Lwowie,

jako też we wszystkich księgarniach krajowych i zagranicznych.

Zawiera w sobie dokładne i zrozumiałe dla każdego opisanie :

- a) O umiejętnem uzasadnieniu leczenia wodą;
- b) wszystkie sposoby nżywania wody przy leczeniu chorób, oraz:
- c) zastósowanie szczegółowe tychże w wypadkach słabości, jak n. p. :

Febry, tyfusu czyli duru, gorączki połogowej, żóltaczki, kuru, szkarlatyny, ospy, zapalenia mózgu, szpiku paciierzowego, bolu twarzy, zapaleniu ócz, kataralnego, skrofalicznego, reumatycznego kataru nosowego, grypy, anginy, zapalenia tchawicy, koklusz, zapalenia płuc, krwiotoku płucowego, zapalenia błony piersiowej, krtani, żóładka, jelit; biegunki, cholery, zapalenia wątroby, śledziony, otrzewnej, nerek, pęcherza; wywiór, zapalenie jąder, macicy, brodawek sutkowych, róży, czeraków, reumatyzmu, szankru, konwulsji, odmrożeń, skaleczeń i zranień, sparzeń i spieczień, bolu zębów, o chowaniu niemowląt i t. d. 679 1—3

Cena jednego egzemplarza 1 zlr. w. a.

«Водотерапія» – книга Францішека Медвея, директора бальнеологічної клініки Кісельце біля Львова. У книзі розглядається питання лікування від грипу.

³⁸ Ogłoszenia // Gazeta Narodowa. – 1864. – № 173.

Kaszel i katary.

W obecnej porze, kiedy kaszle, bóle gardła i katary są niemal w każdym domu, zalecają się następujące w skutki wypróbowane znakomite środki lecznicze premiiowane na wystawie przyrodniczo-lekarskiej w Krakowie.

Pastyłki piersłowe

wyrobu aptekarza

HENRYKA BLUMENFELDA we Lwowie.

Pastyłki te zawierają roślinne, balsamiczne składniki, na organa oddechowe zbawiennie oddziaływające. Działają niezawodnie w kaszlach, zapiegmieniach, grypie i wszelkich kataralnych cierpieniach płuc i krtani.

Cena 50 ct.

Грудні пастилки, вироблені в аптеках Генрика Блюменфельда у Львові. Вартість – 50 центів³⁹.

Тож, як бачимо, боротьба людства в історичному розвитку з різними штамми грипу – стара, як світ. Люди вчилися перемагати їх без антибіотиків, масок, апаратів штучного дихання тощо. І це вселяє надію, що ми здолаємо й теперішній «китайський» Covid-19.

Бажаю всім оптимізму, терпеливості, мудрості і за будь-яких обставин залишатися людьми!

³⁹ Ogłoszenia // Gazeta lwowska. – 1887. – № 256. – S. 8.

Олег Проців

кандидат наук з державного управління

докторант Львівського регіонального інституту
державного управління Національної академії державного
управління при Президентові України

<https://photo-lviv.in.ua/z-istorii-likuvannia-l-viv-ian-vid-hrypu-abo-l-viv-ianam-iaki-nudiat-sia-u-kvartyrakh-na-karantyni-prysviachuiet-sia/>